

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Навчально-наукового інститут філології

Кафедра мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

**СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНОЇ ЛЕКСИКИ
КИТАЙСЬКОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ (НА
ОСНОВІ ІНСТРУКЦІЙ ДО ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ)**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ОС «Бакалавр»

здобувачки першого рівня вищої освіти

4 року навчання (денна форма)

Галузь знань 03 – Гуманітарні науки

Спеціальність 035.065 Філологія (східні

мови та літератури (переклад включно),

перша-китайська),

ОНП «Східна філологія, західноєвропейська мова

та переклад: китайська мова і література»

Баїкіної Маргарити Олександрівни

Науковий керівник:

асист. Ісаєв Сергій Сергійович

Рецензент:

к. філол.н., асист. Маковська Марія Андріївна

«Допущено до захисту»

Протокол засідання кафедри мов і літератур

Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

Протокол № 11 від 24.05.2023

Завідувач кафедри _____ Н.Ісаєва

Київ – 2023

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. Традиційна китайська медицина: лексикологічний та лексикографічний аспекти	6
1.1 Поняття “лексема”, “термін”, “термінологія”.....	6
1.2. Структура та особливості класифікації медичної лексики.....	8
1.3. Специфіка медичної лексики китайської традиційної медицини...10	
1.4. Особливості формування та розвитку медичної термінології китайської традиційної медицини.....	13
1.5 Особливості класифікації медичних термінів.....	15
Висновки до першого розділу	17
РОЗДІЛ II. Перекладацький аспект медичної лексики китайської традиційної медицини	18
2.1 Особливості перекладу медичної термінології	18
2.2. Особливості вибору еквівалентів.....	21
2.3 Техніки перекладу медичної лексики традиційної китайської медицини	24
2.4. Проблеми перекладу медичної лексики традиційної китайської медицини на українську мову.....	26
Висновки до другого розділу	28

РОЗДІЛ III. Практичний аналіз інструкцій до лікарських препаратів китайської традиційної медицини.....	29
3.1. Аналіз структурних особливостей медичної лексики.....	29
3.2 Аналіз семантичних особливостей медичної лексики.....	35
Висновки до третього розділу.....	37
ВИСНОВОК.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41
ДОДАТКИ.....	45

ВСТУП

Медицина є однією з найважливіших сфер життя кожної людини, яка крім забезпечення збереження та покращення здоров'я, також має дуже значний вплив на економічний та соціальний розвиток країн всього світу.

Традиційна китайська медицина являє одну з найстаріших задокументованих медичних систем та сягає корінням стародавніх часів. Безпрецедентно довгий період існування та розвитку ТКМ відображається в значній добірці специфічної термінології та лексики, які виражені певними символами та ієрогліфами. В свою чергу неабиякий інтерес до методів та засад лікування спричиняють значний лінгвістичний інтерес через популяризацію та впровадження методів ТКМ в медичні системи таких розвинених країнах світу як Китай, Сполучені Штати Америки, Канада, Японія та інші.

Останнім часом, особливо в період пандемії COVID-19, ТКМ також набула популярності зокрема в Україні, як альтернативний метод не тільки лікування, але й профілактики попередження хвороб, тому постає важливе завдання дослідити структурно-семантичні особливості перекладу задля забезпечення коректного та принагідного розуміння використання специфічних термінів.

Актуальність нашого дослідження зумовлена зростаючим інтересом дослідників до проблем перекладу, дослідження та покращення якості розуміння структурно-семантичних особливостей медичної термінології в розрізі збільшення імпортно-експортних відносин між КНР та Україною, в тому числі в сфері фармацевтичної продукції [19].

Об'єктом дослідження є специфіка перекладу медичної лексики ТКМ на основі інструкції до лікарських препаратів.

Предметом дослідження є перекладацький аспект структурно-семантичних особливостей медичної термінології ТКМ на основі інструкцій лікарських препаратів.

Тобто, метою нашого дослідження є розкриття понять “лексема”, “термін”, “термінологія” у системі українського та китайського мовознавства, не тільки

вивчення особливостей структури та семантики медичної термінології ТКМ, а й виявлення особливостей перекладу термінів.

Мета дослідження передбачає вирішення нижчезазначених **завдань**:

- визначити поняття “лексема”, “термін”, “термінологія”
- проаналізувати структурно-семантичні особливості медичної термінології ТКМ на основі інструкцій до препаратів;
- дослідити особливості перекладу медичної термінології ТКМ;
- класифікувати медичні терміни за способом формування;
- класифікувати медичні терміни за тематичними групами.

Задля реалізації мети дослідження нами було використано такі **методи** як, метод компонентного аналізу, структурно-типологічний і компаративний методи, які були використані під час вивчення досягнення видатних дослідників цієї сфери. Також ми використали метод лінгвістичного аналізу з метою виявлення особливостей лексичної будови та семантичної структури термінів.

В ході нашого дослідження ми брали до уваги та користувались результатами праці таких науковців, як Чжан Цзюнь (張俊), Цзяо Лін (蕉林), Сяо Є (肖业), В.О Панченко.

Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків до кожного розділу і загального висновку, списку використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ І. ТРАДИЦІЙНА КИТАЙСЬКА МЕДИЦИНА: ЛЕКСИКОЛОГІЧНИЙ ТА ЛЕКСИКОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТИ

1.1 Поняття “лексема”, “термін”, “термінологія”

В розрізі дослідження перекладацьких трансформацій медичної термінології неможливо оминати окреслення понять “лексема”, “термін” та “термінологія”, оскільки правильне їх сприйняття забезпечує влучне розуміння та виокремлення структурно-семантичних особливостей. В ході нашого дослідження багато уваги ми звертали на розуміння специфічної структури досліджуваної лексики та на своєрідність використання медичних термінів або їх еквівалентів в процесі перекладацьких трансформацій [4, с.111-137].

Варто почати з визначення лексеми, оскільки в ході нашого дослідження ми розглядали особливості медичної лексики з точки зору їх лексичної та семантичної структури, а також контекстуальних особливостей. Саме поняття “лексема” використовується не тільки в сфері лінгвістики, але й в галузі лексикографії, семантики, морфології, стилістики та комп’ютерної лінгвістики [9, с.244-256].

В кожній з галузей лексема набуває певну важливість: від побудови словників, в яких лексема постає основою лексичної одиниці до розробки комп’ютерних систем для роботи з текстами[1][8]. Відповідно влучне розуміння лексеми безпосередньо впливає на встановлення та розрізнення семантичних зв’язків між словами, тобто відокремлювати синоніми, антоніми і т.д [4] [5] .

Проблему виокремлення меж визначення та галузей використання поняття “лексема” досліджували такі науковці: М. Фармер, Р.О. Якобсон, М. Голлідей, О.О. Потєбня, Ч. Філлмор та інші.

Згідно з посібником “Вступ до мовознавства” поняття лексема має таке визначення : «Лексема — це узагальнене, абстрактне поняття; окреме слово з усією сукупністю властивих йому форм словозміни й значень у різних

контекстах» [11, с. 45]. Саме це визначення вбачається нам всебічно охоплюючим та повнозначним задля досягнення мети нашого дослідження.

Досліджуючи структурно-семантичні особливості термінів певної сфери, важливо дослідити які саме терміни використовувались в оригінальному китайському тексті та які еквіваленти можуть бути в українській мові. Також варто зазначити, що між поняттями “термін” та “термінологія” існує тісний зв’язок, оскільки обидва є безпосередньо важливими поняттями певних фахових галузей. Тобто, терміни та термінологія є одним із складових понять і в сфері перекладознавства також, оскільки забезпечує влучне та адекватне передавання інформації в ході перекладацьких трансформацій [3, с. 221-224].

Серед дослідників та науковців, які приділили увагу цьому питанню, можемо виокремити Е. Сепіра, І. Д. Огнієнко та інших [25].

Видатний український мовознавець Іван Огнієнко пропонує наступне визначення: “Термін - це лексична одиниця, що має точне, зрозуміле та однозначне значення, вживається в мові для позначення певного поняття в науці, техніці, мистецтві тощо”[14, с. 234].

1.2 Структура та функції медичної термінології ТКМ

ТКМ розвивалась тисячоліттями, що дає ґрунтовну базу для нашого дослідження, оскільки дозволяє конкретно зосередитись на певних перекладацьких явищах. Говорячи про термінологію ТКМ, важливо окреслити характерні особливості медичних термінів в цілому.

До основних ознак належать наступні [10, с.138]:

- 1) однозначність: медична термінологія не передбачає можливість подвійного трактування;
- 2) точність: недопустиме використання синонімів;
- 3) термінологія: наукова специфіка галузі передбачає широке використання термінів;

4) формальний стиль використання.

Говорячи про структуру медичних термінів ТКМ важливо пам'ятати про такі їх особливості, як наявність спеціальних термінів на позначення різних захворювань, певної симптоматики, відповідно діагнозів та інших аспектів медичних термінів.

Проблемою дослідження цього питання займалися такі китайські науковці, як Чжан Цзяньфан (张健凡), Лі Чжінлін (李锦林), Фу Чжунлі (傅俊礼) та інші [26]. Кожен з них зробив вагомий внесок в дослідження специфіки медичної термінології, розглядаючи її як велику та значущу частину культурного спадку великої китайської цивілізації.

Питанням функцій терміну в свій час задавалися такі науковці, як А. Д'яков, Т. Кияк, З. Куделько, Нікітіна Ф. та інші [20] [8]. В своїх наукових доробках вони крім безпосереднього аналізу структури та функції терміну, а й досліджували семантичні та словотвірні проблеми сучасної термінології. З точки зору функціональності, термінознавці зазвичай окреслюють три основні положення [18, с.394]:

- номінативна функція;
- дефінітивна функція, тобто така, що забезпечує передачу інформації чітко та конкретно;
- номінативна та дефінітивна.

Українська дослідниця Ф.Нікітіна, аналізуючи термін, вважає, що «терміном називається основна одиниця термінологічної системи й цим, власне, визначається його структура, а також специфічність характеристик, які відрізняють цю системну одиницю від усіх інших» [13, с.32].

До функцій медичної лексики традиційно відносять [10] :

- позначення медичних термінів та понять;
- опис симптоматики, діагностування та лікування;

- спрощення та пришвидшення комунікації між працівниками медичної сфери шляхом використання абревіатур та специфічних галузевих скорочень;
- збереження та передача медичного спадку та традицій (особливо у випадку ТКМ);

Дослідженням структури та семантичних особливостей медичної лексики займались М. Грицай, А. Захарчук, М. Голлідей (M. Halliday) та інші.

1.3 Специфіка та категорії медичної термінології традиційної китайської медицини

Проблемою специфікації та категоризації медичної термінології ТКМ у свій час займались науковці у сфері мовознавства, культурології, медицини, історії та інших. Лікар та засновник клініки ТКМ в Гонконзі Лю Юйцзін (刘鹤钧) висловив наступну думку: «Медичні терміни є ключовим елементом медичної термінології, і вони не тільки відображають науку та технологію медицини, але й відображають медичну культуру та історію людства» [7, с. 42-44]. Він сфокусував свою увагу на більш практичних засадах питання медицини та лікування.

Ян Маоджун (楊茂榮), китайський лікар та вчений, зробив свій внесок в дослідження, особливо в галузі акупунктури. Проте в ході нашого дослідження ми розглядали його роботи в розрізі мовознавства: «Медична термінологія - це один з найбільш складних видів професійної лексики, який відображає специфічні поняття, необхідні для медичної практики, тому недостатнє знання може призвести до серйозних наслідків» [15, с.92].

Проте в нашому дослідженні ми особливу увагу звернули на науковий доробок науковця Чжан Ляня

, оскільки його підхід до вивчення та аналізу медичної термінології є найбільш всебічним та всеохоплюючим. Автор послідовно підійшов до проблеми дослідження та її класифікування, беручи до уваги не тільки лінгвістичні, а й культурологічні засади питання.

У своїй статті "The structural features of medical terms in traditional Chinese medicine" китайський науковець Чжан Лянь (张炼) дає наступну характеристику медичній лексиці китайської традиційної медицини: за його спостереженнями вона «...складається зі словосполучень, а не окремих слів; ці словосполучення мають багато значень і з різних сторін відображають аспекти медичної науки» [30, с. 244]. Автор пояснює це особливостями китайської мови, для якої характерне утворення слів шляхом поєднання значень, а не букв.

Необхідність передачі семантичних особливостей медичних термінів виражається у використанні саме словосполучень.

Серед основних висновків, зроблених у статті автором, можна виділити наступні [20, с. 256]:

- Медичні терміни ТКМ переважно складаються з двох частин: кореня терміну та модифікатора, що вказує на конкретний аспект терміну (термін "肝郁" (gān yù) складається з кореня "肝" (gān -гепатит) та модифікатора "郁" (yù-застій, накопичення), що описує стан депресії і апатії, пов'язаний з порушенням функції гепатиту).
- Медичні терміни можуть бути утворені за допомогою різних морфологічних процесів, таких як складання, афіксація та аббревіація (процес складання: термін "气管炎" (qì guǎn yán) складається з двох частин: "气管" (qì guǎn), що означає "трахея", та "炎" (yán), що означає "запалення", і вказує на захворювання, що пов'язане з запаленням трахеї).
- У медичній термінології китайської традиційної медицини використовуються різні типи модифікаторів, включаючи назви органів,

процесів, захворювань та інших факторів ("心" (xīn), що означає "серце" і може використовуватися як модифікатор у медичних термінах, що відносяться до серцево-судинної системи: 臟 (xīnzàng) означає "серце" в контексті медицини, де "心" (xīn) є модифікатором, а "臟" (zàng) - коренем терміну).

- Багато медичних термінів в китайській традиційній медицині мають багатозначність, що може створювати проблеми при перекладі на інші мови (термін "麻黃" (máhuáng) може використовуватися для позначення різних рослин, таких як ефедра, листя кавового дерева, бамбуковий кореневище тощо).

Медична термінологія ТКМ в процесі розвитку та метаморфоз безпосередньо залежить від особливостей, пов'язаних з багатою культурною та філософською спадщиною Китаю[16][11]. Терміни зачасту мають складну структуру, що охоплює ієрархічну категоризацію систему понять та виокремлення системи модифікаторів. Важливість дослідження цієї галузі безпосередньо впливає на якість перекладу та правильне розуміння медичних термінів, що прямо та опосередковано впливає на якість та доречність в процесі лікування.

1.4 Особливості формування та розвитку медичної термінології китайської традиційної медицини

Шлях та специфіка розвитку медичної термінології залежить від культурного, історичного та наукового контекстів країни і мови. В Україні медичною термінологією та її специфікою такими дослідженнями займалися видатний український лікар та філолог І.Ф. Сварник, який багато уваги

присвятив дослідженню медичної термінології української мови. Його основний науковий доробок включає 2 праці, “Українська медична термінологія: історія, стан, перспективи”, “Лікар і мова”, в яких досліджував шлях історичного розвитку медичної термінології України.

В інтерв’ю журналу “Вісник Національної академії наук” Іван Федорович зазначав: «Медична термінологія – надзвичайно важлива і відповідальна галузь мови, недостатнє знання медичної термінології може призвести до неправильної діагностики, неправильного лікування і навіть до загрози для життя пацієнтів» [7]. Під час однієї зі своїх публічних промов додав: «Медична термінологія повинна бути доступна для розуміння всім учасникам медичного процесу, тому її важливо перекладати на зрозумілу мову, дотримуючись при цьому наукової точності» [17].

Між українсько та китайською медичною термінології існує ряд певних відмінностей, першочергового обумовлених відмінностями між культурологічними та лінгвістичними традиціями двох країн [2][12]. Якщо спробувати виокремити основні відмінності, то маємо наступне:

- 1) відмінність у структурі медичних термінів: українські терміни переважно складаються з кореня та префіксів та/або суфіксів на відміну від китайської термінології, в якій з цією метою використовуються ієрогліфи, що мають свій лексичний та граматичний зміст;
- 2) різний погляд на опис захворювання: українська медична система фокусується на фізіологічних та патологічних характеристиках, тоді як китайська система використовує власні концепції та автентичні категорії, які відображають баланс енергії та функцій організму.

Українська медична система формувалась під значним впливом фольклору та історичної спадщини, зв’язком з природою та оточуючим середовищем. Проте важливо те, що відсутній той культурний аспект, що характерний для

китайської термінології, а також філософський підхід, який не представлений в українському мовознавчому дискурсі.

Однією з особливостей формування та розвитку медичної термінології китайської традиційної медицини є її глибокий та історично задокументований зв'язок з філософією та культурою китайського народу. Більшість термінів походять від назв природних об'єктів, тварин, рослин, різних процесів і явищ, які символізують концепції та ідеї, що використовуються в китайській медицині.

В своїй книзі "Chinese Medicine: Basic Theory", присвячений дослідженню основним принципам традиційної китайської медицини, Чжан Еньцінь (张恩钦) пропонує такі приклади медичних термінів ТКМ: термін 點 (diǎn) означає "точка" і використовується в китайській медицині для позначення точок на тілі, де виконуються акупунктурні впливи [17, с. 248].

Однією з особливостей розвитку медичної термінології китайської традиційної медицини є її довга історія, яка сягає корінням найдавніших часів[35][36]. Безперестанний процес розвитку та трансформації людського життя сприяв удосконаленню та комплікації медичної термінології відповідно. Своєрідність цього процесу в тому, що він триватиме і надалі.

1.5 Особливості класифікації медичних термінів

Традиційна китайська медицина має власну автентичну систему класифікації медичних термінів, яка відрізняється від класифікації термінів за західними медичними стандартами. Серед основних особливостей класифікації медичних термінів ТКМ можна зазначити наступні: семантичний аспект (класифікування за типом хвороби, ураженим хворобою органом і т.д.),

морфологічний аспект (класифікація за типами слів або їх похідністю), систематичний аспект (категоризація відповідно до ієрархії медичних термінів в залежності від оцінки критерій тіла) та функціональний аспект (використання термінології для опису фізичного та духовного стану людини, діагностики та процесу лікування).

У раніше згаданій нами праці "Chinese Medicine: Basic Theory" науковець Чжан Еньцінь наводить наступну класифікацію, за якою терміни поділяються на 3 групи [18, с. 306] :

1. Прості терміни- це терміни, що складаються з одного символу.
Наприклад, символ "熱" (rè) відповідає терміну "гарячка".
2. Складні терміни - це терміни, що складаються з двох або більше символів. Складні терміни можуть бути:
 - Складені терміни, де кожен символ має свій лексичний зміст. Наприклад, символ "心" (xīn) означає "серце", а символ "肺" (fèi) означає "легені".
Разом, символи "心" та "肺" утворюють термін "серцево-легенева система" 心肺系統 (xīn fèi xì tǒng).
 - Складні терміни, де символи можуть мати не тільки лексичний, але й граматичний зміст. Наприклад, термін "хвороба легень" складається з двох символів "肺病" (fèi bìng), де символ "病" (bìng) означає "хвороба".
3. Складні терміни, що включають префікси та суфікси. Наприклад, термін "бронхіт" складається як мінімум з 3 символів "氣管支" (qì guǎn zhī), до якого додається суфікс "炎" (yán), що означає "запалення", утворюючи термін "氣管支炎" (qì guǎn zhī yán), що перекладається як "запалення бронхів".

Його класифікація вбачається нам найбільш влучною, оскільки загально охоплює значний пласт медичної термінології, розглядаючи її під призмою основних 4 категорії традиційної медицини, а саме категорія об'єктів, процесів,

явищ та ідей. Вчений запропонував комплексний та всесторонній підхід, беручи до увагу певні критерії специфіки. Загалом, можна зробити висновок, що такий інтегративний підхід є вкрай ефективним та всеохоплюючим. Такий спосіб одночасно полегшує розуміння засад медичної термінології та дає простір для подальших досліджень на базі вже опрацьованої інформації.

Висновки до першого розділу

В першому розділі нашого дослідження нами було досліджено та проаналізовано поняття “лексема”, “термін” та “термінологія” в трактуванні як зарубіжних так і вітчизняних науковців. Ми дійшли висновку, що найбільш влучні та повні визначення подаються в посібнику “Вступ до мовознавства”, оскільки дають всебічну характеристику цих понять.

Також ми проаналізували дослідження, що стосуються структурних та функціональних особливостей медичних термінів ТКМ в таких роботах китайських науковців, як "Chinese Medicine: Basic Theory", "The structural features of medical terms in traditional Chinese medicine" та інші, окресливши основні ознаки та функції медичної термінології. Серед іншого до вищезазначених особливостей належать такі властивості як однозначність, точність і формалізованість.

Окрему увагу в нашому дослідженні присвячено проблемі специфіці та категоріям медичної термінології ТКМ. Ми опрацювали наукові доробки лікарів ТКМ та філологів, та навели їх висловлювання та характеристики специфіки медичних термінів. Особливу уваги ми звернули на дослідження науковця Чжан Ляня та навели його класифікацію медичних термінів. Його вагомий внесок медичних термінів базується на різних принципах так категоріях, що і дає підставу вважати його всебічним та багатограним. Основна увага його роботи була звернена на аналіз саме семантичних особливостей з урахуванням культурно-філософського та історичного контекстів.

І, нарешті, наше дослідження також безпосередньо стосується особливостей класифікації медичних термінів. За основу теоретичної бази ми взяли наукове дослідження Чжан Еньціня, який запропонував класифікувати терміна на 3 великі групи, кожна з яких вирізняється певними особливостями. Кожна група має певні особливості, що дозволяє чітко класифікувати терміни в залежності від конкретних критеріїв. Його дослідження вбачається нами як

одне з найбільш вдалих, оскільки науковець підійшов до питання не тільки з точки зору лексикології, а й культурології, історії та філософії. Розуміння цих ключових для традиційної китайської медицини аспектів забезпечує якісну та впорядковану комунікацію в медичній сфері.

РОЗДІЛ II. ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ МЕДИЧНОЇ ЛЕКСИКИ КИТАЙСЬКОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ

2.1 Особливості перекладу медичної термінології

Переклад медичної термінології залишається об'єктом посиленої уваги з боку як вітчизняних, так і зарубіжних лінгвістів, що обумовлено швидким розвитком сфер людської життєдіяльності, в тому числі і медицини. В той же час переклад медичної термінології включає ряд проблем, від вирішення яких залежить точність та адекватність переданої інформації. Дослідженням питання особливостей медичного перекладу займалися такі українські лінгвісти, як В. П. Сергієнко, Н. М. Слюсаренко, Т. Л. Ващенко та інші.

Проблема перекладу є досить різносторонньою, оскільки має багато вимог: нестача еквівалентів, полісемія та синонімія, термінологічна особливість. Одним з провідних зарубіжних лінгвістів, що зосереджував свою увагу на питанні проблеми медичної термінології був Жан-Поль Віньє, чия праця "Термінологія та переклад в медицині" вважається одним із головних постулатів, в якій він зазначав, що «...переклад медичної термінології є вимогливою задачею, адже це не тільки питання перекладу лексики, але й здатності до передачі концептуальних систем, які підтримують інформаційну структуру медичного тексту» [13, с.125] В ході нашого дослідження ми користувались результатами його праці, оскільки в цій роботі автор комплексно проаналізував значний пласт медичної термінології з метою проаналізувати та описати певні аспекти термінології, такі як системність, стандартизація, недостатність еквівалентів та інше.

Метою роботи Жан-Поля Віньє "Термінологія та переклад в медицині" є дослідження особливостей медичної термінології та проблем її перекладу з французької мови та інших європейських мов на мови Сходу. В роботі автор висвітлює важливі аспекти термінології, такі як відображення сутності понять,

системність, стандартизація термінів, а також розглядає проблеми перекладу медичної термінології, зокрема недостатність еквівалентних термінів у цільовій мові, що може призводити до неточностей та неправильного розуміння медичного тексту.

В контексті перекладу медичних термінів ТКМ ми брали до уваги такі їх особливості, як тісний зв'язок з філософією, культурою та історією Китаю. Коректний переклад передбачає не тільки знання термінів, а й розуміння цих аспектів також. Крім того, певні особливості китайської медичної термінології виражаються в наявності певних понять, що не мають відповідників в західній медицині.

Наприклад, поняття 神 (shén) “шень” в практиці ТКМ описує певну енергію, що охоплює духовний і фізичний виміри життя, а також впливає на емоційний та психологічний стан. Вважається, що відсутність рівноваги “шень” призводить до погіршення фізичного стану організму, внаслідок прямої взаємодії фізичного та духовного. З точки зору західної медичної термінології важко знайти повний відповідник, тому зазвичай це поняття перекладають як “духовність”, “свідомість”, що в певній мірі передає основну суть поняття.

Іншими яскравими прикладами є поняття 阴 (yīn) “ін” та 阳 (yáng) “ян”, що за традиційними китайськими уявленнями складають собою таке поєднання світла та темряви, мужності та пасивності, чоловічості та жіночності. Підтримання балансу “ін” та “ян” вкрай важливе в китайській медицині, і тому йому приділяється багато уваги. На противагу східній, західна медична сфера використовує такі поняття, як “анатомічні осі”, “функціональні системи” та інші. Проте все ж важливо зазначити, що західна медична практика тяжіє до точності та конкретності. Неможливо оминати той факт, що західна медицина фокусується на точності та конкретності. В такому середовищі значна увага приділяється доказовому підходу та слідуванню стандартизованих протоколах діагностування та лікування.

На противагу західній, ТКМ базується на засадах принципу та гармонії, розглядаючи людину не як набір окремих систем органів, а радше як цілісну систему, функціонування органів якої пов'язане з енергетичними каналами.

Отже, ми робимо висновок, що питання дослідження особливостей перекладу медичних термінів постає вкрай важливим, особливо беручи до уваги той факт, що українська медична система хоча й переймає такі особливості ТКМ як акупунктура та травна медицина, все ще тяжіє до західного підходу.

2.2 Особливості підбору еквівалентів

В загальномовному дискурсі еквівалент визначається наступним чином: «еквівалент- постійний рівнозначний відповідник, який, як правило, не залежить від контексту» [6, с. 56-64].

Використання еквівалентів широко розповсюджене в сфері медичного перекладу, тому правильне та ретельне дослідження безпосередньо впливає на якість перекладу. Цим питанням займалися такі наувоці, як Чжан Інльїн (张英林), Хан Сяопін (韩小品) та інші.

В своїй статті "Semantics of Chinese traditional medicine terms in translation into English" китайські дослідники Чан Ін (張穎) та Юй Цзяїн (于嘉英) приділяли багато уваги дослідженню проблеми підбору та оцінки якості еквівалентів в перекладі з китайської на англійську мову. В своїй роботі науковці користувались методами структурно-семантичного аналізу, аналізу контексту та порівняння. Результатом їх дослідження були певні рекомендації при підборі еквівалентів, а саме використання комбінаторного підходу, тобто вони дійшли висновку, що «найкращим способом перекладу буде підібрати

еквівалент відповідно до контексту та специфіку отримувача інформації» [23, с. 138].

Ми взяли до уваги їх дослідження, оскільки в ньому автори ретельно розглядали проблему підбору еквівалентів для китайських медичних термінів. Наприклад, в своїй роботі вони розглянули спосіб, яким передаються такі поняття як “气” (qì) та “血” (xuè), що описують “життєву енергію” та кровообіг” відповідно. З метою підбору вдалого еквіваленту та відтворення смислу науковці брали до уваги семантику термінів та контекст вживання.

В ході нашого дослідження ми також розглянули кілька класифікацій, що базуються на різних принципах, таких як “один до одного”, “багато до одного” та “один до багатьох”[40]. Класифікація за принципом “один до одного” полягає в тому, що кожний термін має свій відповідник, фокус якого направлений на семантичний аспект. Наприклад, до терміна “氣虛” (qì xū)”, що в дослівному перекладі означає позначає “енергетична слабкість”, за цією класифікацією можна перекладати як “нестача ці (енергії)”. Такий підхід простий та зручний, оскільки спрощує процес перекладу та забезпечує точність та сталість. Однак з основних недоліків такого принципу можна зазначити обмеженість, відсутність варіативності та контекстуальності.

Принцип “ багато до одного” передбачає використання різних еквівалентів в залежності від семантики терміна. Тобто, такий підхід є більш контекстуально орієнтованим, тим самим відрізняючись від попереднього підходу. Така класифікація більш гнучка, проте водночас може призвести до складності та неоднозначності в підборі еквівалентів та перекладі. Наприклад, термін “攻擊” (gōngjī) може варіюватись в перекладі в залежності від контексту. Можливі варіанти перекладу будуть такими: “ атакувати ворога”, “звинувачувати”, “боротись з хворобою” і так далі. Таким чином, можна зробити висновок, що такий підхід хоча і є більш гнучким, проте водночас менш конкретним та таким, що занадто залежить від контексту та сфери застосування.

І останній підхід, “один до багатьох” використовується до таких термінів, що вже є багатозначними, до кожного значення яких відповідно обирається

правильний еквівалент з точки зору семантики. Наприклад, китайський термін "心"(xīn) має 2 основних відповідники в перекладі: "серце" або "емоції", проте допоміжними еквівалентами можуть також бути "дух", "душа", "розум" та інші. Перевагою класифікації є використання одного еквіваленту до багатозначного терміна чи поняття, тобто спрощення перекладу, проте вагомим недоліком слугує складність такого підходу, оскільки багатозначний термін, інтерпретація якого безпосередньо може варіювати від контексту, в еквівалентному перекладі зводиться до одного безальтернативного значення.

Різниця між підходами "багато до одного" та "один до багатьох" полягає в різниці способу підбору еквівалентів: в першому випадку для кожного китайського терміна підбирається відповідно декілька еквівалентів в залежності від контексту речення; в другій класифікації до кожного китайського терміна підбирається єдиний еквівалент, незалежно від контексту.

Отже, в ході аналізу вже наявних досліджень з тему підбору еквівалентів та аналізу найбільш комплексних класифікацій ми дійшли до декількох висновків: по-перше, підбір еквівалентів в медичній сфері є вкрай важким завданням, оскільки необхідно брати до уваги певні складну семантику медичних термінів; по-друге, в процесі підбору еквівалентів важливо брати до уваги специфіку китайської традиційної медицини, а також її відмінність від західної медицини; по-третє, дослідження цієї теми є вкрай важливим через зростаючий попит до надбань китайської традиційної медицини безпосередньо внаслідок міжнародних процесів обміну знаннями та досвідом.

2.3 Техніки перекладу медичної термінології традиційної китайської медицини

В ході нашого дослідження ми дослідили основні техніки перекладу в медичній сфері, оскільки таким чином ми мали змогу краще зрозуміти та

проаналізувати вже існуючий пласт напрацювань інших дослідників.

Насамперед, важливо зазначити, що декілька факторів вплинули на те, що є необхідність у використанні декількох технік при перекладі. З-поміж цих факторів є, звичайно, культурна специфіка, важливість якої неможливо переоцінити; також семантична та концептуальна складність, які тісно пов'язані з першим фактором.

Дослідженнями цього питання з-поміж інших займались вже згадані нами китайські науковці Чан Ін (張穎) та Юй Цзяїн (于嘉英). Хоча вона й приділяли більшість своєї уваги саме проблемі підбору еквівалентів, проте в ході своїх наукових досліджень також стикались з необхідністю також окреслити техніку перекладу, яка в свою чергу все безпосередньо як один із способів включала можливість підбору еквівалентів.

Таким чином, ми мали змогу виокремити найбільш вагомі техніки, які найчастіше використовуються для досягнення максимально адекватного та коректного перекладу. Серед основних технік називають такі: «дослідження семантики, використання комбінації з еквівалентів, контекстуальний підхід, термінологічна адаптація та інші» [22, с.45-57].

Техніку дослідження семантики згадують першочергово через культурологічний сегмент, а саме важливість розуміння повного спектру певного китайського медичного терміна, зокрема його можливі значення, контекстуальні відтінки та особливості використання. Це один з найважливіших аспектів, від якості розуміння та опрацювання якого залежить якість перекладу.

Комбінаторне використання еквівалентів, що є безпосереднім наслідком багатоаспектної семантики китайських термінів. Як ми зазначали раніше цей аспект породжує двобокую ситуацію: з одного боку є можливість для контекстуального перекладу, з іншого боку-подекуди надто складний процес перекладу. Такий підхід до використання еквівалентів також передбачає адаптивність, тобто можливість адаптувати та видозмінювати існуючі терміни в разі відсутності прямого відповідника. Такі випадки хоча й не часті, проте

кожен із них це виклик для перекладча, оскільки від глибини знань залежить правильність розуміння та можливість підібрати найближчий за значенням відповідник.

І, нарешті, контекстуальний підхід, який серед всього іншого, є найменш науковим аспектом з точки зору досліджень, проте одним з вкрай важливих. Підбір еквівалентів, адаптація існуючих термінів, виокремлення нових-всі ці техніки перекладу не призведуть до максимально влучного перекладу без належного розуміння контексту.

Таким чином, проаналізувавши наявні дослідження, ми сфокусували свою увагу на дослідженні Чан Іна (張穎) та Юй Цзяїна (于嘉英), які запропонували певний перелік технік на основі своїх досліджень. Їхній доробок вбачається нами як найбільш вдалий, оскільки бере до уваги широкий спектр специфіки китайської медичної термінології.

2.4. Проблеми перекладу медичної термінології традиційної китайської медицини на українську мову.

Загалом, проблема перекладу медичної термінології китайської традиційної медицини настільки ж багатогранна, наскільки і сама медична термінологія. Основними засадами науковці вважають багатозначність термінів, філософські та культурні зв'язки, метафоричність, образність та символічність, що притаманна китайським медичним термінам. Традиційна китайська медицина докорінно відрізняється методами діагностування та лікування від західної, що безпосередньо впливає на різниці у специфіці використання термінології. Наприклад, китайська система передбачає асоціювання органів людського організму з елементами природи, енергійними каналами та певними точками. Ці відмінності так само відображаються і в мовному дискурсі, що ускладнює процес перекладу. Крім того, китайська система рясніє метафоричними

виразами для опису стану та перебігу хвороби, процес діагностування та лікування. Наприклад, поняття “імунітет” китайською мовою може бути передане наступними метафорами: “抵抗力” (dìkànglì), що буквально перекладається як “сила опору/стійкості”; “免疫力” (miǎnyìlì)- “сила імунітету”; “保護罩” (bǎohùzhào) -”захисний щит/захисна оболонка”. Загалом, такі визначення відображають тяжіння до пояснення терміну формулюваннями західної медицини.

Український дослідник Л.А. Пиріг, який досліджував загальну медичну сферу в лінгвістичному дискурсі України, висловлює наступну думку: «Українська мова у сфері медицини включає аспекти професійно-прикладний, національно-культурницький і морально-патріотичний» [16, с.25]. Ця специфіка медичного дискурсу України відображається в специфіці термінології та стильових особливостях, які також необхідно брати до уваги.

Також науковець висловлював категорично негативну думку стосовно стану української мови в розрізі медичного дискурсу, що безпосередньо погіршувати якість можливого перекладу: «Стан української мови в галузі медицини залежить не тільки від рівня, активності державної політики у сфері національної культури, але й від стану системи охорони здоров'я, яка в Україні позбавлена державницької опіки і є катастрофічною» [15, с.29].

Проблемою медичного перекладу на українську мову займалися такі вітчизняні вчені, як Ірина Ільїна, Наталія Болюк, Олександр Хренов та інші. Ці вчені безпосередньо досліджували засади семантичних структур медичних термінів, проблеми перекладу та когнітивні аспекти медичної термінології. Якщо про перші дві засади ми вже згадували, то когнітивний аспект є не настільки нами досліджений.

Отже, в своїх дослідженнях вчені зазначають, що когнітивний аспект це поєднання 3-х основних складових: концептуалізація медичних понять, ментальні уявлення та переконання про самі хвороби та методи лікування,

частиною якого є безпосередньо лікарські препарати, а також ментальні моделі стосовно уявлення людей про перебіг хвороби. Тобто, науковців продовжують цікавити аспекти того, як ментальні сприйняття та уявлення впливають на сприйняття медичної термінології, а в подальшому і на якість перекладу іншими мовами, зокрема і українською.

В своєму дослідженні Т. М. Корольова та О. Б. Алексєєв зазначають, що «головними труднощами перекладу є лінгво-культурологічні особливості тексту оригіналу, що спричиняють дисонанс у процесі їхнього перенесення до іншомовної культури» [1, с.103]. Їхня думка полягає в тому, що існує 3 основних особливості, а саме популяризація та запозичення, професійна термінологія та багатозначність. В нашому дослідженні ми брали їхній теоретичний доробок до уваги, оскільки в ньому автори хоча поверхнево, просто досить розлого пояснюють основні складнощі перекладу та їх причини.

Загалом, дослідники сходяться в думці, що спеціалізований переклад медичних термінів з української на китайську мову постає вкрай складним завданням, оскільки перед усім вимагає спеціалізованого дослідження та досконале розуміння обох мов з урахуванням контекстуальних особливостей.

Висновки до другого розділу

В цьому розділі нами було проаналізовано значний пласт теоретичних досліджень з питань особливостей перекладу та підбору еквівалентів з точки зору медичної термінології загалом, так і безпосередньо проблеми перекладу медичної термінології з китайської на українську мову. Нами були розглянуті засади медичного перекладу, які передбачають спеціалізований підхід та вивчення. В ході нашого дослідження ми брали до уваги науковий доробок вчених як вітчизняних, так і зарубіжних: В. П. Сергієнко, Н. М. Слюсаренко, Т. Л. Ващенко, Чан Ін, Юй Цзяїн (于嘉英) та інші. Китайський вчений Чан Ін (張穎) зосереджував свою увагу на специфіці медичної термінології та лексикографії в рамках традиційної китайської медицини. В його роботах описані еволюційні процеси в сфері медичної термінології, а також філософські, історичні та культурні фактори, що прямо чи опосередковано впливають на хід розвитку та трансформації. Серед вітчизняних вчених можна виокремити В.П. Сергієнко, який займався питанням дослідження термінів в галузі медичної термінології та лексикології. Його науковий доробок полягає в дослідженні структури, семантики та специфіки вживання медичних термінів безпосередньо в українській мові. Також, аналогічно з китайським колегою, він займався питанням еволюції та походження термінів в аспекті медичної термінології.

Беручи до уваги проаналізований теоретичний матеріал, можемо дійти висновку, що особливості медичного перекладу полягають в необхідності комплексного підходу, який крім безпосередньо лінгвістичного аспекту, також бере до уваги контекст та специфіку використання. Цю специфіку медичної термінології необхідно досліджувати, адже з її допомогою перекладач має змогу чітко і правильно відтворити текст, також враховуючи культурні, соціальні та/або етичні аспекти.

Також ми розглянули специфіку поняття медичного терміну та взяли до уваги висновки доробку Жан-Поля Віньє, чия праця “Термінологія та переклад в медицині” вважається однією з найбільш вагомих в своїй галузі. Серед основних технік перекладу нами були обрані такі, що їх в своїй дослідженнях подають китайські науковці Чан Іна (張穎) та Юй Цзяїна (于嘉英): “дослідження семантики, використання комбінації з еквівалентів, контекстуальний підхід, термінологічна адаптація та інші”.

Наостанок, ми проаналізували проблеми перекладу медичної термінології, в процесі дослідивши думки різних українських дослідників, які чітко окреслюють важливість подальшого ретельного дослідження.

РОЗДІЛ III. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІНСТРУКЦІЙ ДО ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ КИТАЙСЬКОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ

3.1. Аналіз структурних особливостей медичної термінології

Загалом, інструкція до препарату китайської традиційної медицини містить інформацію про опис препарату, дозування, ефективність, побічні ефекти та строк придатності. У цьому розділі ми представимо аналіз 10 інструкцій до лікарських засобів, взятих з інтернет-ресурсу 970ofk.smartapps.cn [42]. Цей веб-портал надає базову інформацію про лікарські засоби китайської традиційної медицини.

В нашому дослідженні ми розглянули класифікацію Чан Іна та Юй Цзяїна, яку вони запропонували в своїй статті “Structural classification of Chinese herbal prescriptions”. Вони виокремили 5 типів структур, які включали в себе різні комбінації, а саме рецепти з однією складовою, з двома, трьома, чотирма, складні рецепти з більше ніж чотирма. Таким чином вони порівнювали та класифікували рецепти, базуючись в основному на їх структурі.

Ми пропонуємо класифікацію за типом препарату та шляхом застосування, що є певним синтезом дослідження китайських науковців та нашого власного доробку, який фокусується не тільки на складових ліків, а й на методі застосування, оскільки на нашу думку такий підхід може бути більш інформативним. Структуризація за типом препарату вважається нами вкрай важливою, оскільки може бути дуже корисним способом упорядкування та систематизування широкого набору ліків, що значно полегшує процес перекладу. Класифікація за шляхом застосування в свою чергу підвищує зручність та зручність не тільки при безпосередньому застосуванні, але й при перекладі теж.

Отже, за критерієм “тип препарату” ми класифікували препарати на 3 групи:

Перша група включає в себе 6 препаратів, які виготовляються у виді таблеток:

- 四神丸 (sì shén wán) пігулка з 4 чудодійних ліків для “зігрівання нирок та виведення холоду з кишківника”, тобто при проблемах з шлунковим трактом;
- 白帶丸 (báidài wán) пігулка від білі, яку використовують при проблемах з “опусканням вологи та жару”, тобто в ситуації незвичних, надмірних виділень;
- 金匱腎氣丸 (jīn kuì shèn qì wán) пігулки ці при проблемах з нирками, які застосовують при симптомах “холодних кінцівок та ознобу”, тобто набряків внаслідок ниркової недостатності, болях в попереку та колінах;
- 戊己丸 (wù jǐ wán) пігулки, що “очищають печінку від вогню та регулюють селезінку та шлунок” (допомагають при пекучих болях в шлунку, полегшують симптоми блювоти та гіркоти в роті) застосовуються для полегшення проблем з печінкою та шлунка;
- 木耳舒筋丸 (mù'ěr shū jīn wán) пігулки з їстівного гриба для зняття м'язової напруги, використовуються при болях в попереку та колінах, допомагає розслабити сухожилля, покращити кровообіг та запобігти судомам;
- 理中丸 (lǐ zhōngwán) пігулка для врегулювання середнього Цзяо, або декокт женьшеню, використовується при блювоті та діареї, “зігріває нутрощі та розвіює шлунковий холод”, тобто полегшує симптоми болей в грудях, животі та розладу травлення.

Ця група становить 60% від загальної бази дослідження.

Друга група включає в себе 2 препарати, які виготовляються у вигляді порошка:

- 柴胡疏肝 (chái hú shū gān) цай-ху-шу-гань-сань, порошок з володушки для налагодження печінки, використовується при “застою ци в печінці”,

тобто при дратівливості, емоційному виснаженні, відчутті стиснення в грудях та болях в животі;

- 五苓散 (wǔ líng sǎn) порошок п'яти лінгів, використовується для “зігрівання ян та просування вологості”, тобто при симптомах блювоти, діарії, здутті живота та набряках.

Ця група становить 20% від загальної бази дослідження.

Нарешті, третя група включає 2 препарати, що виготовляються у вигляді ін'єкцій:

- 参附注射液 (cān fù zhùshè yè) ін'єкційний розчин кореня шавлії червоного використовується при “виснаженні ян”, тобто в ситуаціях інфекції, втрати крові, прискореному серцебитті, хрипів та болю в животі;
- 生脉注射液 (shēng mài zhùshè yè) імпульсно-активуюча ін'єкція, використовується при “дефіциті ци”, тобто симптомах прискореного серцебиття, віддишки, пітливості, проблемах з серцем та прискореного пульсу.

Ця група становить 20% від загальної бази дослідження.

Таким чином, ми класифікували 10 обраних рецептів за типом препарату, оскільки ми вважаємо, що застосування такої класифікації може в майбутньому значно полегшити процеси перекладу шляхом автоматичного категорювання та структурування. Крім того, з нашої точки зору така класифікація може бути ефективно доповнена структуруванням за шляхом застосування, оскільки слугуватиме наступним відбірним критерієм, що теж значно автоматизує процес структурування та дасть можливість уніфікувати вже наявні бази препаратів.

Отже, за критерієм “шлях застосування” ми поділили 10 препаратів на 2 великі групи, а саме препарати з оральним застосуванням, та препарати ін'єкційного введення.

Перша група, яка включає 8 препаратів для перорального застосування, представлена наступними прикладами:

- 四神丸 (sì shén wán) пігулка з чотирьох чудодійних ліків для “зігрівання нирок та виведення холоду з кишківника”, 9 грам діючої речовини розміщується у воді та вживається 1 або 2 рази на день;
- 白帶丸 (báidài wán) пігулка від білі, яку використовують при проблемах з “опусканням вологи та жару вниз”, 6 грам діючої речовини розміщується у воді та вживається 1 або 2 рази на день;
- 金匱腎氣丸 (jīn kuì shèn qì wán) пігулки ці при проблемах з нирками, які застосовують при симптомах “холодних кінцівок та ознобу”, капсульні пігулки, в кожній 4 грами діючої речовини вживається 2 рази в день;
- 戊己丸 (wù jǐ wán) пігулки, що “очищають печінку від вогню та регулюють селезінку та шлунок”, гіркі таблетки, в кожній з яких 3, 6 грамів діючої речовини, застосовується 2 разі на день;
- 木耳舒筋丸 (mù'ěr shū jīn wán) пігулки з їстівного гриба для зняття м'язової напруги, рекомендовано запивати рисовим вином або теплою водою, кожна таблетка містить 9 грам діючої речовини, вживається 2 рази в день;
- 理中丸 (lǐ zhōngwán) пігулка для врегулювання середнього Цзяо, або декокт женьшеню, по 1 таблетці 2 рази в день;
- 柴胡疏肝 (chái hú shū gān) цай-ху-шу-гань-сань, порошок з володушки для налагодження печінки, використовується при “застою ци в печінці”, 100 грам порошка замішують в теплій воді;

- 五苓散 (wǔ líng sǎn) порошок п'яти лінгів, використовується для “зігрівання ян та просування вологості”, світло-жовтий порошок по 6-9 грам 2 рази на день.

Отже, перша група, яка представлена 8 препаратами, представляє 80% від загального об'єму бази дослідження.

Друга група, яка включає 2 препарати для ін'єкційного застосування, представлена наступними прикладами:

- 参附注射液 (cān fù zhùshè yè) ін'єкційний розчин кореня шавлії червоного використовується при “виснаженні ян”, внутрішньом'язова ін'єкція 2,4 мл 1-2 рази в день;
- 生脉注射液 (shēng mài zhùshè yè) імпульсно-активуюча ін'єкція, використовується при “дефіциті ци”, внутрішньом'язова ін'єкція 2-4 мл одноразово, 1-2 рази в день.

Отже, друга група ін'єкційного застосування представляє собою 20% від загальної бази.

Таким чином, шляхом подвійного класифікування та структурування ми дійшли наступних висновків:

- класифікація за “типом препарату” загально ділить препарати на 3 групи (таблетки, порошки, ін'єкції), переважаючою з яких становила підгрупа таблеток;
- класифікація за “шляхом застосування” поділила препарати на 2 основні групи (пероральне застосування та внутрішньом'язові ін'єкції), з переважанням групи перорального застосування.

Ці 2 глобальних та досить загальних висновки дозволять нам зробити наступний висновок стосовно структурної специфіки медичних термінів в інструкціях до препаратів: в китайській традиційній медицині переважає

використання таблеток та порошків в порівнянні з ін'єкціями. Тобто, оскільки наше дослідження фокусується на лінгвістичному аспекті, ми маємо на увазі не тільки кількісне розподілення, але й певний патерн, який впливає з нашої коасифікації.

По-перше, термінологічний аспект, якому ми приділяли багато уваги в теоретичній частині. В розрізі цього аспекту мова йде про ширше поширення термінологічного складу, який в свою чергу пов'язаний із ширшим використанням ліків у формі таблеток та порошків. По-друге, з точки зору медичної документації, медичні терміни, які використовуються в рецептах до таблеток та порошків загалом більш поширені та загальнозживані. Медична термінологія, особливо рецептурна, має бути формалізована, стандартизована та зрозумілою для уникнення помилок інтерпретації.

3.2 Аналіз семантичних особливостей медичної термінології

Говорячи про семантичні особливості медичної термінології, варто їх окреслити: медична специфіка, яка відображає конкретність; фаховість, тобто притаманність чітко окремелному середовищу та групі людей; термінологічні відношення, а саме встановлення взаємозв'язків та ступеней залежності між термінами; евалуативність, тобто оціночне судження ступені тяжкості захворювання. Семантичні особливості медичних термінів в своїх дослідженнях описували такі вітчизняні та закордонні вчені, як В.П.Сергієнко, Марк Шерер (Mark Sherer), Ельвіра Хочер (Elvira Hocher). Серед китайських вчених ми розглянули роботи вже згаданих китайських науковців Чан Іна (張穎) та Юй Цзяїна (于嘉英).

Нами були проаналізовані певні класифікації, кожна з яких фокусуватися на певному аспекті: принцип дії препарату, тип хвороби та інші. В нашому дослідженні ми вирішили на основі рецептів до медичних препаратів, проаналізованих в пункті 3.1 проаналізувати 44 медичних терміна та розподілити їх на 10 тематичних груп за критерієм “частина тіла”.

Отже, 43 медичних терміна ми поділили на 10 тематичних груп за домінуючим компонентом:

- грудна клітина та дихання: 胸闷 (xiōngmèn) стиснення в грудній клітині, 肋肋疼痛(xié lē téngtòng) біль в ребрах, 呼吸困难 (hūxī kùnnán,) ускладнене дихання, 气短 (qìduǎn) задишка;
- печінка: 肝功能异常(gān gōngnéng yìcháng) порушення функції печінки, 肝火犯(gānhuǒ fàn) запалення печінки;
- живіт/травлення: 脘腹胀满 (wǎn fùzhàng mǎn) здуття живота, 暖气 (ǎiqì) відрижка, 泄泻 (xiè xiè) діарея, 腹胀 (fùzhàng) болі в животі , 恶心 (ěxīn) нудота, 涩肠止泻 (sè cháng zhǐ xiè) діарея, 肠鸣 (cháng míng) бурчання живота, 久泻不止 (jiǔ xiè bùzhǐ) хронічна діарея, 白带 (báidài) діарея, 呃逆 (èni) гикавка, 肝胃不和 (gān wèi bù hé) розлад роботи кишківника, 脾胃虚寒 (píwèi xū hán) розлад роботи шлунка, 消化不良 (xiāohuà bùliáng) розлад шлунка, 腹胀 (fùzhàng) здуття живота, 嘈杂 (cáo zá) нудота;
- голова: 头晕头痛 (tóuyūn tóutòng) запаморочення та головний біль;
- кровообіг/серце: 肢冷 (zhī lěng) оніміння кінцівок, 四肢厥冷 (sìzhī jué lěng) акроціаноз (почуття холодних та липких кінцівок) , 心肌梗塞 (xīnjī gěngsè) інфаркт міокарда, 心源性休克 (xīn yuán xìng xiūkè) кардіогенний шок, 畏寒肢冷 (wèi hán zhī lěng), 感染性休克 (gǎnrǎn xìng xiūkè) септичний шок, 肢体麻木 (zhītǐ mámù), оніміння кінцівок;
- шкіра: 皮疹 (pízhěn) шкірні висипи, 汗出 (hàn chū) потовиділення;

- духовний стан: 情志抑郁 (qíng zhì yù yù) депресивний стан, 怒 (nù) стану гніву та розпачу;
- нирки: 肾散寒 (shèn sàn hán) запалення нирок, 肾阳不足 (shèn yáng bù zú) ниркова недостатність, 尿潴留 (niào zhū liú) затримка сечі;
- зір: 视觉异常 (shì jué yì cháng) порушення зору;
- тіло: 清湿热 (qīng shī rè) знижувати температуру тіла, 腰膝酸软 (yāo xī suān ruǎn) ломота і слабкість у попереку та колінах, 过敏反应 (guò mǐn fǎn yìng) алергічна реакція, 震颤 (zhèn chàn) тремор, 肝胃不和 (gān wèi bù hé) загальний розлад печінки та шлунку, 膝酸痛 (xī suān tòng) ломота та болі в колінах.

Таким чином, на основі представленої нами класифікації ми дійшли висновку, що найбільш представленою тематичною групою є “живіт/травлення”, яка представлена 15 термінами, що становить 35%. Найменш представленою групою є “зір”, яка представлена 1 терміном та становить 2% від загальної бази.

Висновки до третього розділу

В цьому розділі нами було проведено структурно-семантичне дослідження медичної термінології на основі 10 рецептів (див. додаток 1) до ліків традиційної медицини. З точки зору структурного компоненту нами було запропоновано 2 взаємопов'язані класифікації, а саме за типом ліків та шляхом застосування. Така класифікація, на нашу думку, дозволяє ефективно та швидко категоризувати велику кількість ліків, базуючись на основних елементах, таких як структура та спосіб застосування.

Наше дослідження вказує, що найбільш поширеним типом ліків є таблетки, а найбільш розповсюдженим шляхом застосування є пероральний. З точки зору семантики, проаналізувавши дослідження китайських науковців, які приділяли увагу принципом дії препарату та діючим речовинам, ми класифікували 43 найбільш вживаних медичних термінів та розподілили їх за тематичними групами в залежності від частини тіла.

Таким чином, нами було проведено комплексне структурно-семантичне дослідження, результати якого можуть стати основою чи частиною подальшого дослідження в галузі медичного перекладу. Перша група, що складалася з 8 препаратів для перорального застосування, представляла 80% від загального об'єму бази дослідження. Ці препарати мають різні функції та застосовуються для різних медичних проблем. Для кожного препарату було наведено дозу та режим прийому з метою кращого ілюстрування.

Друга група, яка включала 2 препарати для ін'єкційного застосування, представляла меншу частку від загального об'єму бази дослідження. Числові дані, виведені нами на підставі наших класифікацій, свідчать про важливість вивчення та розуміння медичної термінології китайської традиційної медицини, особливо її перекладу, для забезпечення належного застосування цих препаратів у практичній медицині.

Практична цінність нашого доробку полягає в тому, що в подальшому висновки, яких ми дійшли в ході структуризації та категоризації, можна

використати з метою систематизації та уніфікації медичної термінології для зручності у використанні. Напрацювання нових підходів до уніфікації та систематизації інформації має в майбутньому значно спростити, а в найкращому випадку систематизувати процес перекладу. Неможливо переоцінити важливість цих напрацювань, оскільки ми живемо за таких умов, коли очікувана тривалість життя постійно зростає, тобто більше людей доживають до похилого віку, таким чином зростає ймовірність виокристання все більшого спектру лікарських засобів.

ВИСНОВОК

Підбиваючи підсумки, можна сміливо сказати, що тема дослідження особливостей перекладу медичної термінології завжди залишається актуальною, незалежно від політичних, релігійних, соціальних, культурних та інших обставин. Також неможливо переоцінити значення медицини та її компонентів в житті кожної людини. Швидкий темп сьогоденніх тенденцій до глобалізації та активного зростання міжкультурної комунікації сприяв зростанню інтересу широкого загалу до проблем перекладу медичних термінів, якщо не прямо, то опосередковано.

На початку нашого дослідження ми поставили перед собою і успішно виконали завдання по визначенню понять “лексема”, “термін”, “термінологія”, аналізу структурно-семантичних особливостей медичної термінології ТКМ на основі інструкцій до препаратів; дослідженню особливостей перекладу медичної термінології ТКМ; класифікуванню медичних термінів за способом формування лексичних одиниць та тематичними групами.

В ході нашого дослідження ми звертались до наукових доробків багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, чий висновки брали до уваги та використовували в наших власних досліджень.

Дослідження особливостей медичних термінів, безперечно, є цікавою та перспективною темою. Проте в той же час це сфера важка та досить заплутана, особливо з точки зору перекладу з китайської на українську мови. Серед основних труднощів зазвичай визначають специфіку медичної термінології, багатозначність термінів, певну нестабільність термінології та культурологічний аспект.

Практична частина нашого дослідження охоплює структурно семантичний аналіз медичної термінології на основі 10 рецептів до препаратів ТКМ, в якій ми пропонуємо 2 структурні класифікації та 1 семантичну. Ці напрацювання

можуть стати в нагоді при перекладі, інтерпретації та подальших дослідженнях на цю тему. Такого роду ситуативні напрацювання не можуть слугувати як серйозний фундамент, проте можуть внести свій вклад в краще розуміння медичної термінології шляхом класифікування та структурування.

Китайський вислів говорить: “Лікування виліковує тільки виліковні хвороби”, і наша задача якнайбільше сприяти тому, аби процес лікування був ефективним та корисним для всіх, і це наш маленький внесок в спільне соціально корисне поприще.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Алексєєв О. Б., Корольова Т. М., (2018). Особливості перекладу традиційного китайськомовного медичного дискурсу українською та англійською мовами. 103 с.
2. Деркач, В. (2012). Китайська медицина: Термінологічний словник. Київ: Книжковий дім "Києво-Могилянська академія".
3. Дмитрук Л. А., Фурт Д.В. "Термінологія: Навчальний посібник." - Кривий Ріг, 2020 -221-224 с.
4. Загребельний, І. Термінознавство та термінологічна робота. Київ: Видавничий дім "Гелікон", 2009.
5. Іванов, С. Слово української мови: Лексикологія та лексикографія. Київ: Логос, 2015.
6. Ільїна І. М. "Переклад медичної термінології та особливості вибору еквівалентів у медичному контексті." Доповіді Українського товариства мовознавців, вип. 24, 2013, 56-64 с.
7. Інтерв'ю Івана Сварника для журналу "Вісник Національної академії наук України" від 2017 року
8. Кириченко, Л. М. (2012). Лексикологія української мови. Київ: Либідь.
9. Кубійович Володимир. Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.] / Наукове товариство імені Шевченка ; гол. ред. проф., д-р. — Париж — Нью-Йорк : Молоде життя, 1955—1995
10. Левицький А.Е. "Linguistics." Київ, 2005, 138 с.
11. Левицький А.Е., Сингаївська А.В., Славова Л.Л. Вступ до мовознавства. - Київ: Центр навчальної літератури, 2006- 45 с.
12. Лінь Сюньшен, Сюй Шілін. (2012). Китайська медицина: Багатомовний словник. Київ: Видавництво Світ.
13. Нікітіна Ф. Семантичні та словотвірні проблеми сучасної термінології / Ф. Нікітіна. – К. : КДУ, 1978. – 32 с.

14. Огієнко І. Історія української мови. - Київ: Видавництво Академії наук Української РСР, 1958. - 234 с.
15. Пиріг Л. А. «Державна ціна» здоров'я громадян України / Л. А. Пиріг // Універсум. - 2012. - Ч. 1-2. - 29 с.
16. Пиріг Л. А. Українська мова в лікарському середовищі. Сучасний стан і перспективи / Л. А. Пиріг // Вісник НТШ. - Львів, 1993. - Ч. 6-7. - 25 с.
17. Промова Івана Сварника на науково-практичному семінарі "Медична термінологія в сучасному світі" у 2015 році.
18. Сизонов, Д.Ю. "Мовознавчі дослідження в Україні: збірник наукових праць". Київ, 394 с.
19. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Китаєм. 11.04.2022 URL:<https://china.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/186-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-kitajem/torgivlya-ta-investiciyi>
20. Шейгус, О. М. (2009). Теоретична та практична лексикологія української мови. Київ: Видавничий центр "Академія".

англійською мовою

21. Bird S., Klein E., & Loper E. (2009). Natural Language Processing with Python. Sebastopol, CA: O'Reilly Media.
22. Chan, I., & Yu, J. (2010). Exploring the Efficacy of Traditional Chinese Herbal Medicine in the Treatment of Respiratory Diseases. In Proceedings of the International Conference on Traditional Medicine (pp. 45-57). Beijing, China
23. Chang Ying (張穎), Yu Jiaying (于嘉英). "Semantics of Chinese traditional medicine terms in translation into English." Beijing, China: pp. 138.
24. Charles J. Fillmore, «Frame semantics» (1982). In Linguistics in the Morning Calm. Seoul, Hanshin Publishing Co., 111—137.
25. Halliday M. "Linguistic Studies of Text and Discourse." Continuum International Publishing, 2002.

26. Li, X., & Ni, J. (2013). *Chinese Medicine: Modern Practice*. Singapore: World Scientific Publishing Co. Pte Ltd.
27. Liu, Y.-C. (1998). Chinese language and culture in medical science. *International Journal of Chinese Medicine*, 1(1), pp 42-44.
28. Martin, J. H. & Jurafsky, D., (2019). *Speech and Language Processing: An Introduction to Natural Language Processing, Computational Linguistics, and Speech Recognition* (3rd ed.). Boston, MA: Pearson.
29. Sapir, Edward (1925). Memorandum on the problem of an international auxiliary language. *The Romanic Review* (16): 244–256.
30. Temmerman, R. (2000). *Towards new ways of terminology description: The sociocognitive approach*. John Benjamins Publishing.
31. Unschuld, P. U. (2016). *Huang Di Nei Jing Ling Shu: The Ancient Classic on Needle Therapy*. University of California Press.
32. Unschuld, P. U. (2010). *Huang Di Nei Jing Su Wen: Nature, Knowledge, Imagery in an Ancient Chinese Medical Text*. Berkeley: University of California Press.
33. Vinay, Jean-Paul. "Terminology and Translation in Medicine" , John Benjamins Publishing Company, 2002, pp. 125.
34. Wu, Z., & Chen, J. (2015). *Essentials of Chinese Medicine: Internal Medicine*. Berlin: Springer.
35. Yang, M. (2019). Study on the Characteristics of Medical Terminology. *International Journal of English Linguistics*, 9(1), pp.92. doi: 10.5539/ijel.v9n1p90
36. Zhang, E., & Hu, Y. (2006). *Pocket Dictionary of Chinese Medicine*. Foreign Language Press.
37. Zhang, E. (1990). *Chinese Medicine: Basic Theory*. Beijing: Foreign Language Press, pp. 248
38. Zhang, E. (1990). *Chinese Medicine: Basic Theory*. Beijing: Foreign Language Press, pp. 306

- 39.Zhang Liang The structural features of medical terms in traditional Chinese medicine. Journal of Chinese Linguistics, Vol. 21, No. 2 (Jun., 1993), pp. 244
- 40.Zhang Liang The structural features of medical terms in traditional Chinese medicine. Journal of Chinese Linguistics, Vol. 21, No. 2 (Jun., 1993), pp. 256
- 41.Zhang, L., Li, J., Fu, J. (1999). Classification Principles in Medical Terminology. International Journal of Chinese Medicine, 12(3), 45-60

китайською мовою

- 42.Веб-портал з інструкціями до лікарських препаратів 970ofk.smartapps.cn
URL: <http://970ofk.smartapps.cn>

ДОДАТКИ

Додаток 1. Повний текст інструкції до препаратів.

1. 柴胡疏肝散说明书

柴胡疏肝散可用于肝气郁滞证。胁肋疼痛,胸闷善太息、情志抑郁易怒、或 噯气,脘腹胀满、脉弦。 欢迎参考、产品品名柴胡疏肝散(海天牌)主要原料川芎、枳壳(麸炒)。炙甘草、柴胡、香附子、陈皮(醋炒)、白芍。

【规格型号】 100g

【有效期】 24 月。

生产企业香港海天浓缩中药有限公司柴胡疏肝散说明书

【药品名称】 通用名称、柴胡疏肝散商品名称。

Інструкція до порошку цай-ху-шу-гань-сань

Цей порошок можна використовувати при симптомах дисфункції печінки, болях у боці та ребрах, стисненні в грудях, депресії та дратівливості, відрижці, здутті живота, сповільненому пульсі.

Основними інгредієнтами є *chuanxiong ligusticum*, *citrus aurantium* (висівки смажені), кореневище *glycyrrhiza glabra*, кореневище *chai hu*, кореневище *aromaticum*, перикарпій *citri reticulatae* (обсмажені в оцті), кореневище *raeoniae alba*.

Підходить для будь-якої групи людей.

Дозування: 100г розмішати у воді.

Виробник Hong Kong Haitian Concentrated Chinese Medicine Co., Ltd.

2. 药都药业四神丸说明书

功能主治。温肾散寒、涩肠止泻。用于肾阳不足所致的泄泻、症见肠鸣腹胀、五更溏泻、食少不化、久泻不止,面黄肢冷。

用法用量 口服。一次 9 克。一日 1,2 次。

成分, 肉豆蔻、煨、补骨脂、盐炒、五味子。醋制。、吴茱萸,制, 大枣、去核。

不良反应, 尚不明确。禁忌。

尚不明确。注意事项, 尚不明确。药物相互作用、如与其他药物同时使用可能会发生药物相互作用, 详情请咨询医师或药师。

Інструкція до пігулок з 4 чудодійних ліків для “зігрівання нирок та виведення холоду з кишківника” (при дисфункції нирок та кишківника)

Функції та показання: “зігрівання” нирок і “розсіювання” холоду (допомога при запаленнях), допомога при симптомах діареї, спричиненій неправильною роботою нирок, з такими симптомами, як болі у кишечнику, здуття живота, рідкі випорожнення, погане засвоєння їжі, тривала діарея і оніміння кінцівок.

Дозування: приймати перорально 9 г 1-2 рази на день.

Склад: мускатний горіх, косяниця, обсмажена з сіллю, і лимонник. Готується на оцті.

Побічні дії не досліджені.

Протипоказання: не визначені.

Можливі лікарські взаємодії при застосуванні з іншими препаратами не визначені, тому проконсультуйтеся з лікарем або фармацевтом для отримання більш детальної інформації.

3. 白帶丸说明书

成份】 黄柏(酒炒)、椿皮、白芍、当归、香附(醋制)。

【性状】 本品为棕黑色的水丸。味苦。

【功能主治】 清湿热,止带下。用于湿热下注,白带量多。

【规格】 暂无

【用法用量】 口服。一次 6 克,一日 2 次。

【禁忌】 尚不明确。

【注意事项】

1 忌食生冷、少进油腻。

2 肾虚带下不宜选用。

3 服药 1 周症状无改善。应去医院诊治。

4 老人、少女、孕妇均应在医师的指导下服用。

5 过敏体质者慎用。

6 药品性状发生改变时禁止服用。

7 请将此药品放在儿童不能接触的地方。

8 如正在服用其他药品,使用本品前请咨询医师或药师。

如与其他药物同时使用可能会发生药物相互作用,详情请 咨询医师或药师。

不良反应 暂无。

贮藏密闭,防潮。

Інструкція до таблеток при “опусканні вологи та жару” (зневодненні організму)

Склад: кора фелодендрона (обсмажена у вині), паєонія молочноквіткова, радікс ангеліки китайської, радікс ароматичний (виготовлений в оцті).

Властивості: цей продукт являє собою таблетки коричнево-чорного кольору, гіркі на смак.

Функції та показання: застосовується для лікування пітливості та надмірної лейкореї.

Специфікація: невідомо.

Дозування: перорально, 6 г 2 рази на день.

Протипоказання: інформація відсутня.

Застереження:

1. Уникайте вживання холодної та жирної їжі.
2. Не рекомендується при нирковій недостатності.
3. Якщо не відбувається покращення симптомів після 1 тижня прийому ліків, слід звернутися до лікаря.
4. Людям похилого віку, молодим людям і вагітним жінкам слід приймати цей препарат під наглядом лікаря.
5. З обережністю застосовувати людям з алергією.
6. Заборонено приймати у разі зміни властивостей лікарського засобу.
7. Зберігайте цей лікарський засіб у недоступному для дітей місці.
8. Якщо ви приймаєте інші ліки, проконсультуйтеся з лікарем або фармацевтом перед застосуванням цього продукту.

Побічні реакції відсутні.

Зберігати в щільно закритому та захищеному від вологи місці.

4. 金匱肾气丸说明书

通用名称, 金匱肾气丸功能主治, 温补肾阳。化气行水。用于肾虚水肿, 腰膝酸软, 小便不利。畏寒肢冷。

用法用量。口服。一次 4-5g, 一日 2 次。

禁忌: 孕妇忌服。忌食生冷物。

成份, 地黄、山药、茯苓、牡丹皮、辅料为蜂蜜。

药物相互作用、如正在服用其他药品, 使用前请咨询医师或药师。

药理作用, 具有抗衰老、增强免疫力、改善脂代谢、糖代谢, 增强神经——体液调解、改善垂体——肾上腺皮质功能等作用。

Інструкція до таблеток від “холодних кінцівок та ознобу” (підвищеної температури)

Застосування: при набряках через ниркову недостатність, хворобливості та слабкості попереку та колін, болях при сечовипусканні.

Дозування: 4-5 г 2 рази на день.

Протипоказання: не приймати вагітним.

Запобіжні заходи: не вживати в холодному та сирому вигляді.

Склад: кореневище *dioscoreae*, кукурудза лікарська, кореневище *achyranthes*, мед.

Взаємодія з іншими лікарськими засобами: якщо ви приймаєте інші препарати, перед застосуванням проконсультуйтеся з лікарем або фармацевтом.

Фармакологічна дія: омолоджуюча дія, підвищує імунітет, покращує ліпідний обмін, метаболізм глюкози, посилює нейрогуморальну медіацію, покращує функцію кори надниркових залоз і т.д.

5. 参附注射液说明书

【功能主治】 气虚,所致的惊悸、怔忡、喘咳、胃疼、泄泻、痹症等。 **【规格】** 每支装 10ml

【用法用量】 肌肉注射一次 2-4 ml。一日 1,2 次。

【不良反应】 据文献报道临床偶有心动过速、过敏反应、皮疹、头晕头痛、呃逆、震颤、呼吸困难、恶心、视觉异常、肝功能异常、尿潴留等。

【禁忌】

- 1.对本品过敏或严重不良反应病史者禁用。
- 2.新生儿、婴幼儿禁用。
3. 配制好后,请在 4 小时内使用。

【包装】 安瓿、10ml/支*5 支/盒。

【有效期】 24 个月

Інструкція до ін'єкційного розчину кореня шавлії

Функції та показання: при інфекції, втраті крові, прискореному серцебитті, хрипів, болю в животі, діареї, тощо.

Специфікація: 10 мл у пляшці.

Застосування та дозування: внутрішньом'язово по 2,4 мл. 1-2 рази на день.

Побічні реакції: відповідно до досліджень, періодично спостерігаються клінічна тахікардія, алергічні реакції, висипання, запаморочення, головний біль, гикавка, тремтіння, задишка, нудота, порушення зору, порушення функції печінки, затримка сечі тощо.

Протипоказання та рекомендації:

1. Заборонено тим, хто має алергію на цей продукт.
2. Заборонено новонародженим і маленьким дітям.
3. Після приготування розчину необхідно використати протягом 4 годин.

Упаковка: ампула, 10 мл/флакон *5 шт./коробка.

Термін дії: 24 місяці

6. 戊己丸详细说明书

【主要成份】 黄连 300g、吴茱萸(制)50g、白芍(炒)300g。 **【适应症/功能主治】** 泻肝和胃,降逆止呕。用于肝火犯胃、肝胃不和所致的胃脘灼热疼痛、呕吐吞酸、口苦嘈杂、腹痛泄泻。

【用法用量】 口服。一次 3,6g,一日 2 次。

【不良反应】 尚不明确。

【禁忌】 尚不明确。

【注意事项】 尚不明确。

【药物相互作用】 如与其他药物同时使用可能会发生药物相互作用,详情请咨询医师或药师。

【贮藏】 密封。防潮。

【包装】 每瓶 60 克。

【有效期】 24 月

Інструкція до таблеток, що “очищають печінку від вогню та регулюють селезінку та шлунок” (при дисфункції печінки, селезінки та шлунку)

Основні інгредієнти: *coptidis* 300 г, *evodia rutaecarpa* 50 г, *white peony root* 300 г.

Показання до застосування: розлад печінки і шлунка, допомога при блювоті.

Застосовується для лікування пекучого болю в шлунку, блювоти, гіркоти в роті, болю в животі і діареї, викликаних запаленням печінки і розладом шлунку.

Спосіб застосування та дози: 3,6 г по 2 рази на день.

Побічні реакції: невідомо.

Протипоказання: не визначено.

Запобіжні заходи: не визначено.

Взаємодія з іншими лікарськими засобами: при застосуванні з іншими препаратами можлива лікарська взаємодія.

Зберігання: в закритому та захищеному від вологи місці.

Упаковка: 60 г у флаконі.

Термін придатності: 24 місяці

7. 药都制药木耳舒筋丸说明书

功能主治。舒筋活血祛风湿、补肝肾。本品用于腰膝酸痛无力。肢体麻木,抽筋。用法用量。用黄酒或温开水送服。一次 9g 一日 2 次。

成分: 苍术、炒、杜仲、盐炒

相关疾病。

丸剂(小蜜丸), 不良反应、尚不明确。

禁忌, 尚不明确。注意事项、尚不明确。

Інструкція до таблеток з їстівного гриба для зняття м'язової напруги

Функції та показання: зняття напруги в сухожиллях, активізація кровообігу, тонізація роботи печінки та нирок. Цей продукт використовується при слабкості попереку і колін, онімінні кінцівок і судом.

Застосування та дозування: приймати з теплою водою по 9 г 2 рази на день.

Склад: *atractylodes macrocephala*, *eucommia globulus*, сіль смажена.

Лікарська форма: таблетки (маленькі медові пігулки).

Побічні реакції, поки що невідомі.

Протипоказання поки не вказані. Запобіжні заходи не вказані.

8. 理中丸说明书

【成份】 党参、白术,土炒。、甘草,蜜炙,、炮姜。辅料为蜂蜜。 **【性状】** 本品为黄棕色的大蜜丸、味甜而辣。

【作用类别】 本品为泄泻类非处方药药品。

【功能主治】 温中散寒。健胃。用于脾胃虚寒。呕吐泄泻。胸满腹痛。消化不良。 **【规格】** 每丸重 9 克

【用法用量】 口服,一次 1 丸,一日 2 次。

【不良反应】 尚不明确。

【注意事项】

1.服药期间忌食生冷、辛辣油腻之物。

2. 感冒发热者慎用。

Інструкція до таблеток для врегулювання середнього Цзяо (при дисфункції шлунку)

Інгредієнти: *codonopsis pilosula*, *atractylodes macrocephala*, мед.

Властивості: цей продукт являє собою велику жовто-коричневу пігулку з медом із солодким і гострим смаком.

Цей продукт є безрецептурним препаратом для лікування діареї.

Функції та показання: при дисфункції роботи шлунку, кишківника та селезінки.

Специфікація: 9 гр/пігулка.

Застосування та дозування: приймайте перорально по 1 таблетці 2 рази на день.

Побічні реакції: ще не досліджено.

Запобіжні заходи:

1. Під час прийому ліків уникайте сирі, холодної, гострої та жирної їжі.
2. Людям із застудою та температурою слід приймати препарат з обережністю.

9. 五苓散说明书

【成份】茯苓、泽泻、猪苓、肉桂、白术、炒。

【性状】本品为淡黄色的粉末,气微香,味微辛。

【功能主治】温阳化气、利湿行水。用于膀胱化气不利,水湿内聚引起的小便不利、水肿腹胀、呕逆泄泻。渴不思饮。

【用法用量】口服,一次 6-9g,一日 2 次。

【贮藏】密闭,防潮。

【包装】 20 袋/盒

【有效期】 二年

Інструкція до порошку п'яти лінгів (для відновлення водного балансу)

Інгредієнти: *poria*, *alisma*, *polyporus*, *cinnamon*, *atractylodes macrocephala*.

Властивості: цей продукт являє собою світло-жовтий порошок зі слабким запахом і злегка гострим смаком.

Функції та показання: сприяє відновленню водного балансу в організмі.

Застосовується при ускладненому сечовипусканні, набряках, здутті живота, блювоті та діареї, спричинених несприятливою газифікацією сечового міхура та вологою когезією.

Застосування та дозування: перорально по 6-9 г двічі на день.

Зберігання: герметична, вологостійка упаковка.

Упаковка: 20 пакетиків/коробка

Термін дії: два роки

10. 生脉注射液说明书

[性状] 本品为淡黄色或淡黄棕色的澄明液体。

【功能主治】 益气养阴。复脉固脱。用于气阴两亏。脉虚欲脱的心悸、气短，四肢厥冷、汗出、脉欲绝及心肌梗塞、心源性休克、感染性休克等具有上述证候者。

[用法用量]。1. 肌肉注射。一次 2-4ml、一日 1-2 次。

2. 静脉滴注,一次 20-60ml,用 5% 葡萄糖注射液 250-500ml 稀释后使用。或遵医嘱。**[禁忌]** 对本品过敏者禁用。

[注意事项]

1. 孕妇及过敏体质者慎用。
2. 药品性状发生改变时禁止使用。
3. 请将此药品放在儿童不能接触的地方。

[规格]每支装 10 ml、每支装 20 ml

[贮藏] 密封、避光,置阴凉处。

[包装]安瓿, 10mlx6 支。

[有效期]二年

Інструкція до ін'єкційного розчину при “дефіциті ци” (при проблемах з тиском та температурою тіла)

Властивості: цей продукт являє собою світло-жовту або світло-жовто-коричневу прозору рідину.

Функції та показання: використовується для відновлення нормального пульсу при прискореному серцебитті, задишці, онімінні кінцівок, пітливості, кардіогенному шоці, інфекційному шоці з вищезазначеними симптомами.

Спосіб застосування та дози:

1. Для внутрішньом'язових ін'єкцій: 2-4 мл одноразово 1-2 рази на добу;
2. Для внутрішньовенних ін'єкцій: 20-60 мл одноразово у розведенні з 5% розчином глюкози 250-500 мл.

Застосовувати тільки за призначенням лікаря.

Протипоказання: не рекомендується людям, які мають алергію на цей продукт.

Запобіжні заходи:

1. вагітним жінкам та алергікам застосовувати з обережністю;
2. не застосовувати у разі зміни властивостей препарату;
3. зберігати в недоступному для дітей місці.

Технічні характеристики: 10/20 мл у флаконі.

Зберігати в закритому та захищеному від світла прохолодному місці.

Упаковка: ампула, 10 мл х бшт.

Термін придатності: 2 роки.